

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 8 fl. 50 cr., 8 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 8 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrație tipografie archiepiscopală Sibiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la:
Redacție „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epiletele nefrancate se refuză. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 or., — de două ori 12 or., — de trei ori
15 or. rândul cu litere garmon — și timbru de 30 cr. pentru
fiecare publicare.

Nr. 2867 Scol.

Notă.

Venerabilul Sinod archiepiscopal prin concluzul din 30 Aprilie a. c. Nr. prot. 91 a aflat a admite ca manual pentru scoalele populare gr. or. din archiepiscopatul cartea: „Legendar maghiar-român pentru scoalele populare de Nicolau Putnoky, partea II, ediție I. Sibiu în tipografia archiepiscopală.”

Ceea ce se aduce prin aceasta la cunoștința inspectorilor tractuali de scoale, a directorilor scoala și a învățătorilor nostri din archiepiscopat.

Din ședința consistoriului archiepiscopal, ținută în Sibiu, la 13 Octombrie, 1883.

Nicolau Popescu m. p.,
vicariu archiepiscopal.

La nr. cons. 4078 plen. 1883.

Circular

către onoratele oficii parochiale și onorații membri ai sinodului protopresbiteral electoral din tractul gr.-or. al Mercurei.

Prin ordinația Preaveneratului Consistoriu archiepiscopal dtto 10 Octobre a. c. Nr. 4078 plen. subsemnatul a primit onorifica însărcinare de a convoca și conduce Sinodul protopresbiteral înmulțit al tractului Mercurea pentru alegerea de protopresbiter al acestui protopresbiteral. În conformitate deci cu această însărcinare am onoare a convoca pe onorații membri — preoți și mireni, ordinari și estraordinari — ai Sinodului protopresbiteral înmulțit, din protopresbiteralul Mercurei, la Sinodul electoral, ce se va întâlni Sâmbătă în 5/17 Noemvrie a. c. începând la 11 ore a. m. în edificiul scoalei noastre din opidul Mercurea.

În ziua alegeriei la 9 ore a. m. se va ține serviciu divin cu invocarea Domnului stînt în biserică noastră din Mercurea, la care sunt invitați a participa toți membrii Sinodului.

Tot odată în conformitate cu prescrisele legii, Comitetul protopresbiteral al acelui tracte convocat prin aceasta la o ședință preconsultatoare pe Vineri în 4/16 Novembre a. c. la 4 ore p. m. în edificiul citatei scoale din Mercurea.

Acest circular, căruia se alătură lista membrilor sinodali, conform legii, se comunică și Oficiilor parochiale din protopresbiteralul Mercurei spre al-

publică în bisericile parochiale respective și a'l aduce și pe această cale la cunoștința membrilor sinodali.

Sibiu, 18 Octombrie, 1883.

Simeon Popescu.
comisar consistorial.

Scoala română de fetițe în Sibiu.

Sibiu, 20 Octombrie, 1883.

Înfluența binefăcătoare a scoalelor s'a recunoscut totdeauna. Scoala a fost, este și va fi termometrul gradului de cultură a unui popor. Prin scoala s'a ridicat lumea la înălțimea de astăzi, înălțimea secrete mai are natura față cu gradul scîntiei de azi.

La noi români încă a început a se recunoasce importanța chiemare a scoalei. Nu e deci mirare, că o mare parte a vieții noastre publice și private e consacrată scoalei.

Meritul secului de azi este recunoascerea necesității de a se îngriji și de crescerea femeilor în direcție națională. Femeia română a conservat naționalismul nostru prin vicisitudinea seclilor, femeia formează și astăzi focularul cel sacru al naționalismului. Dulcele cuvinte, cu care ne îngâna mamele noastre în leagănul fericitei pruncii, se înrădăcinează în inimile noastre, și ele ne urmăresc aproape în întreaga viață noastră. Da. Ele, dulcele cuvinte audite dela mamele noastre, ne sunt îngerul păzitoriu în multele ispite, ce avem a întîmpina în viață.

Frumoasele cuvinte ale poetului:

„Unde-i unul nu-i putere,
La nevoie și la durere,
Unde-s doi puterea cresce,
...”

ne au arătat calea, ce trebuie să luăm spre a putea arăta ceva progres.

Și noi ascultând glasul poetului, am format reuniuni. „Asociația transilvană pentru literatură română, și cultura poporului român”, Reuniunile învățătorilor, Reuniunile dilerilor meseriași, Reuniunile femeilor române pentru felurite scopuri culturale, toate acestea sunt vie doavadă, că noi am recunoscut adevărul proverbului trădus în românesc: „În unire dace puterea”.

A fost numai o urmare naturală, că să recunoasem în urma urmelor și necesitatea înființării de scoale românesci în Sibiu. Diariul nostru nu a pregetat a'și ridică în mai multe rânduri glasul și,

— A! blăstămatule, esclamă Cristian luându din mâna nesce hârtii, tu faci din repertoriul meu corăbii?

Nils începă să plângă și să tipă, jurând că hârtiile aceste nu sunt a lui Cristian și încercând să luptă cu el, ca să i le ia.

Deodată, desfăcând în grabă corăbile, ca să vadă, dacă nu sunt manuscrise sale, Cristian devine serios și remane nemîscat. În adevăr, hârtiile aceste nu erau ale sale, scrisoarea aceasta nu era a sa; însă numele său, sau mai mult, unul din numele sale, scris de o mână necunoscută, și sări, ca să dicem așa, în ochi; și frața următoare, scrisă în italienă: „Cristiano del Lago este astăzi de cinci-spre dece ani... deșteptă viu curiositatea sa.

— Stăi, stăi, disse el către copil, care continua să trage încolo încoace, reclamând ceea ce numea el hârtile sale; joacă cu marionetele și dă-mi pace!

Nils, vîdînd o mână de omuleți mici pe masă, se adîncî cu delicii în ocupătunea de a-i privi și ai pipăi, precănd Cristian, aşeându-se pe scaunul, ce copilul tocmai părăsise și trăgînd luminarea către sine, începu să deschiră o scrisoare detestabilă în stil italian cu ortografie grozavă, dară fiecare, cu vînt din ea, cetit sau gîcît, era pentru el o surprindere estraordinară.

— De unde ai luat tu hârtiile aceste? disse el către copil tot continuând să deschiră și a culege fragmentele rupte și ghemuite.

indigitanțe eminentele pericile, la cari suntem expuși și cerut cu intenție scoale române în Sibiu.

Sărim preste o concluziune logică și ne oprim în fața unui fapt național mare. Femeile române din Sibiu și au consultat inima, și inima lor le-a spus, că ficele lor prin institutele strene — mai cu seamă mănăstiri de călugărițe catolice — nu primesc crescere corespunzătoare intru toate recerintelor actuale ale timpului nostru. Femeile Române din Sibiu și-au propus în inima lor să înființeze o scoală română de fetițe în Sibiu. Si fiindcă inima femeii române e tare, convingerea lor despre necesitatea instituirii unei scoale de fetițe s'a prefăcut în voință de a se institui scoala, voință s'a prefăcut în cuvînt, și astăzi cuvîntul trup s'a făcut.

A adus Dumnezeu o femeie în Sibiu, femeie ca toate femeile, toată inimă, cum sunt de comun femeile, și ea a format centrul, în jurul și sub conducerea căruia celelalte femei române, ca albine neobosite în jurul reginei, și-au continuat fără intrerupere, neșocând osteneală, jertfă, neplăcerile impreunate cu o asemenea întreprindere, și au continuat lucrările lor, au adunat miere sburând din floricea în floricea, au adunat miere, din care astăzi se indulcesc ficele lor, și în viitor se vor indulci nepoatele și strănepoatele lor.

Numele femeilor române din comitetul Reuniunii femeilor române din Sibiu cu al presidentei, doamnei Maria Cosma în frunte, va străluci totdeauna în analele institutului național, care s'a deschis astăzi.

Stăm în fața unui mare fapt împlinit. Reuniunea femeilor române din Sibiu în scurtul timp de 2 1/2 ani și vede încoronate ostenele sale. Reuniunea femeilor române din Sibiu ne-a demonstrat în faptă, că, dacă voim, putem. Reuniunea femeilor române din Sibiu ne-a ridicat întunecosul vîl, ce ne acopere până acum ochii, Reuniunea femeilor române din Sibiu ne-a făcut să vedem acum limpede.

Onoare Reuniunei femeilor române din Sibiu.

Suntem fericiti, de trei ori fericiti, că putem constata acest fapt îmbucurătoriu. Si fericirea noastră este cu atât mai mare, cu cât și noi am fost dintre cei, ce și-au tinut de datorință diaristică a cere scoale române în Sibiu.

În fața acestui fapt mare, aruncând vîlul uitării preste desastroasa stare a noastră pe toate terenele, dăm curs liber simțimintelor de bucurie, de cari ne e plină inima.

Diua aceasta e di de bucurie, pe care o a făcut Domnul, ca să ne bucurăm și să ne veselim întrânsa.

— A! domnule, cât ești de frumos, cu mustațe d-tale cele mari! dicea Nils către marioneta, ce o privea cu estază.

— Vei răspunde? esclamă Cristian; unde ai găsit hârtiile aceste? Ale dlui Goefle sunt?

— Ba nu, răspunse în sfîrșit Nils, după ce n'audise la mai multe întrebări repetite. Eu nu le am luat dela dl Goefle; dlui le a lăpat și hârtiile lăpădate sunt ale mele.. Dl Goefle a dis așa dimineață să fac corăbii din ele.

— Tu minți! Dl Goefle n'a lăpat hârtiile aceste! Sunt epistole; epistolele nu se lăpădă, ci se ard. Tu le ai luat din lădița mesei?

— Ba nu!

— Sau din odaia de durmit?

— Dău că nu!

— Spune adevărul! iute!

— Nu!

— Te iau de urechi!

— Ei bine, eu fug.

Cristian ținu pe Nils, care voia să fugă cu marionetele.

— Dacă-mi spui adevărul, ti disă el, îți dau un cal mic frumos cu șea roșie, și aurită.

— Arată-mi-l.

— Așteaptă, disse Cristian căutând jucăria ce facea parte din materialul său; vei vorbi, blăstămatule?

— Ei bine, disse băiatul, eată, ce s'a întemplat.

FOITA.

Cristian Waldo

sau

CĂILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus din franceză de E. B.)

(Urmare).

Cristian căuta manuscrisul în giurul său. A face altul, era lucrul de o jumătate de oară și tocmai sunau oarele șepți. El răsfoia cutia, ce conținea micul său repertoriu întreg. El deranja și returna toate; îl cuprinse flori. Gîndul, a nu merge în castelul nou la oara hotărâtă și a'și atrage aparența de a se sustrage urei baronului, și era insuportabil. El se simțea cuprins de furie către inimicul său și amorul poate încă contribuea partea sa. El ardea de dor a se împotriva fății omului de zăpadă în prezența Magaretei și a-i arăta, că un comedian are mai multă temeritate decât mulți din oaspeții nobili ai castelului.

In momentul acesta el se uita la Nils, care făcea cu multă seriositate și atenție, ceea ce numea el corăbii mici adecație înăsurături în diferite forme cu hârtie îndoitoare o dată, de două ori, ruptă apoi turtită, ghemuită, și apoi lăpată jos, când obiectul nu se facea după placul său.

Constatăm faptul acesta, ca un ce îmbucurătoriu. Constatăm faptul, ca el să ne îndemne la răbdare, ca cea proverbială a lui Iov din Biblie, și la credința în triumfarea causei celei drepte. Avem mare lipsă de constatarea de asemenea fapte, și mai ales astăzi, când de multe ori nu mai scim, în ce stă împlinirea detorințelor de cetățean. Mai ales astăzi, când orice mișcare culturală a noastră, dacă nu e înăbușită încă în germine, apoi îndată după nascerea ei e pusă sub ochii lui Argus, și scutul SS. filor, pe care îi poți interpreta și aplica după plac și arbitru. E de lipsă constatarea acestui fapt și pentru cunventul, că prin el ne punem în contact cu lumea cultă, facem posibil femeii române înaintarea în cultură națională, ceea ce e caracteristica eminentă și proprie a timpului nostru.

Constatăm însă faptul și pentru măngăerea și încurajarea neamului nostru. Căci noi avem în stat numai detorințe. Contribuim cu avere și sânge, și am fi buni bucuroși, dacă ni s-ar da pace, să ne desvoltăm din puterile noastre cel puțin.

Instituțele pe la noi nu mai au caracterul lor cultural. A străbătut politica și în scoala, și după credința noastră nu spre binele scoalei. Astfel scoalele luând alt caracter, a le noastre remăind la cel dat lor de sciință, să credut de oportun a fi sprijinite numai cele reformate după vederile, cari domnesc astăzi. Si pre când se susțin ele cu ajutorul de sute de mii, ale noastre se trag din di în di, susținând și... și... dar să tăcem.

Astfel stănd noi cu scoalele poporale, nu e mirare, dacă mulți din noi cad în desnădășuire.

Onoare femeilor române din Sibiu. Fapta măreță a lor e balsam întăritoru pentru inima noastră, îndemnă la lucru pentru întreaga națiune și noeau de binefaceri pentru jună generație. Prin el s'a deschis ușile altariului, în care întrând fetițele noastre, se vor hrăni cu hrana vieței, hrana, din care măncând nu se vor sătura în veci.

E exemplul este dat în Sibiu, români imitați. Faceți scoale de fetițe prin toate unghurile locuite de români. Ați crescut femeia românesc, ați asigurat viitorul națiunii. Căci e constatat, că mama determină limba băiatului — și aceasta pentru toată viața — mama formează caracterul băiatului; căci rar va putea suporta un bărbat, ca mama să-și blasfeme momentul, în care l-a născut.

Imitați exemplul doamnelor din Sibiu. Înființați institute pentru crescerea fetițelor: crescerea în naționalitatea și religia strămoșească.

Femei române din Sibiu! Națiunea vă salută. Cu Dumnețeu ați început, cu Dumnețeu să continăți, căci măret este scopul, spre care cu aripi întinse sburăți, și multe sunt pedecile, ce veți întâmpina în sborul vostru.

Înainte cu Dumnețeu.

Revista politică.

Sibiu, în 21 Octombrie.

Comisiunile delegațiilor ambelor parlamente întrunite în Viena desbat proiectele diverselor ministerii.

Descooperirile ministrului de externe, contele Kálmoky, sunt comentate de întreagă presă europeană. Diaristica din România încă le comentează, și diariul „Națiunea“ face asupra cuvintelor, „că la

Eu tocmai am fost să luminez dui Goefle la dl Stenson, scii la bătrânu acela, care n'aude ce-i spui, și care sede în curtea cealaltă?

— Bine, sciu: vorbesce iute și nu minți, sau îți iau casul.

— Ei bine, eu am rămas să aștept pe dl Goefle în odaia dui Stenson, unde era foc, până ce dl Goefle vorbea tare cu el în cabinetul de lângă odaie.

— Ce vorbeau ei?

— Nu sciu, eu n'am audiat; eu mă jucam cu focul din sobă. Apoi de odată au venit nește oameni în cabinet, cari au spus: „Domnule Stenson, de o oară te așteaptă dl baron. De ce nu vii? Ai să vîi îndată cu noi.“ Apoi ei s'a disputat. Dl Goefle a spus: „Dl Stenson nu va merge, el n'are vreme.“ Și dl. Stenson a spus: Trebuie să meargă; eu nu mă tem de nimic. Mă duc.“ Și apoi au spus Dl Goefle „Eu merg cu Dta.“ Apoi eu am intrat în cabinet, fiind că mă temeam, să nu-i facă dui Goefle ceva rău, căci erau trei... sau șase oameni imbrăcați bine în haine de domestici:

— Trei... sau șase?

— Sau patru, eu nu i-am putut număra, că-mi era frică. Apoi mi-a spus dl Goefle. Mergi de aici și mă impins pe trepte aruncând după mine pachetul acesta cu hârtii, fără să vadă cineva. Poate dui n'a voit să scie cineva, că mi-a dat pachetul: eu am fugit de acolo, și iată toate!

cas de atac din partea Rusiei monarchia noastră nu va fi singură“ observațiuni foarte la loc. În numărul viitoru vom reproduce aprețările numitului diar.

Presidentul camerei române, C. A. Rosetti și-a dat dimisiunea și în locul dênsului s'a ales de președinte generalul Lecca.

„Monitorul oficial“ din Roma publică decretul domnitorului, prin care se convoacă parlamentul pe diua de 26 Noemvre.

Prințipele moștenitoru Rudolf și prințesa Stefania pe Dumineca viitoare vor fi în Berlin, unde vor petrece mai multe zile. Cu această ocazie în onoarea principelui se vor aranja vînătoare.

Diarele streine ne aduc scirea, că ministrul afacerilor de externe din Francia, domnul Challemer-Lacour se va retrage în timpul cel mai scurt, și ministrul president Ferry va primi esterne.

Cauza retragerii se dice, că este afacerea din Tonking. Desbaterea acestei afaceri tocmai acum decurge în parlamentul Franciei.

În această afacere la interpelarea lui Granet, ministrul de externe, a răspuns următoarele: „China, în deosebitele negoțieri, ce am urmat cu plenipotențiarii ei fie la Paris, fie la Shanghai, privitoare la afacerile din Tonking, n'a voit a încheia cu noi un tractat; ea n'a făcut decât a căuta de a ne da afară din Tonking. Francia trebuie să urmărească cu tărie operile sale în acea țară“.

Declarațiile ministrului de externe a fost primele din partea camerei cu aplaște.

Diarul „Le Temps“ publică un sir de depeși schimbate între ministrul francez de externe și ambasadorul chinez. Într-o din acestea din urmă săgeștesc, că ar fi adresat ministrului francez o scrisoare puțin deamă și că ar fi spus vreodată, că nu se va opune la întreprinderea Franciei în Tonking. De asemenea n'a recunoscut nici odată tratatul dela 1874, ci a spus numai că China volesce în interesul păcii să adere la acele clause, cari nu sunt în contradicție cu interesele sale.

Operările cu dynamit încep să repete earashi și patria lor este de ocum dată Englîera și Germania

În 17/29 Oct. s'a produs o explozie la prefectura poliției din Frankfurt. Clădirile s'a nimiricit cu desăvârsire, amplioații prefecturei însă au rămas numai cu frica. Cercetările făcute au dovedit, că explozia a fost produsă prin dynamită.

De odată cu aceasta s'a întâmplat două explozii pe calea ferată suterană din Londra. Se dă cu socoteala, că și aceasta s'a făcut prin dinamită.

Să nu fie oare acestea în legătură cu noua organizare a nihilistilor din Rusia?

Starea Bulgariei preocupă aproape întreaga diaristică europeană. Exministrul din Anglia, Foster, reîntorcându-se din călătoria făcută în Orient cu ocazia unei întrevorbiri a spus, că în Bulgaria și Rumelia de est s'a făcut schimbări grandioase dela 1876. Încoace, Bulgarii sunt astăzi națiune, care dispune de oamenii cei mai liberi, ei se pot guverna pe sine însuși, și numai au lipsă de tutoratul Rusiei. Mișcarea e produsă din ei și dela ei, și Austria n'are nici un amestec în ea. Asemenea stau lucrurile și cu Rumelia orientală.

— Si tu nu mi spui, tândălă, dacă dl Goefle..

Neținând Cristian de folositor să-și formuleze ideia sa, adună hârtiile în grabă, le inchise în cutia sa, a cărei cheie o băgă în busunar și se repezzi afară, neliniștit de situația lui advocatei în mijlocul evenimentelor neîntelese, ce se petrecă în imprejurul său.

Nils tipă deja vădându-se singur cu marionetele ce-l înfricosau, deși îi plăcea, precănd dl Goefle se întâlnă cu Cristian înaintea ușii și intră împreună cu dênsul în sala ursoaicei. El era palid și agitat.

— Da, da, spuse el către Cristian, care îl grăbi cu întrebări, să incuiem ușile. Aici se petrec lucruri serioase. Unde este Nils? A! aici ești băietel! Unde ai pus hârtiile?

— El a făcut corăbii din ele, răspunse Cristian, dară le am scăpat; sunt aici, rupte deplin, dară nu lipsește nimic. Eu le-am adunat pe toate. Ce sunt domnule Goefle, epistolele acestei ciudate, cari mă privesc pe mine?

— Pe dta te privesc? Ești sigur?

— Prea sigur.

— Le ai cedit?

— Eu n'am avut vreme. Dl Nils a făcut cetea grea și sături scrisoare toate rău: dară îndată am să le ceteșc. Domnule Goefle, secretul vieții mele este într-unsele!

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Sibiu, 20 Octombrie, 1883. Reuniunea femeilor române din Sibiu pentru înființarea unui institut de creștere pentru fetițe și a urmat dela început activitatea cu perseveranță și astăzi și vede ajuns scopul. Diarul DVoastre, D-nule Redactor, a urmărit cu multă bunăvoie lucrările acestei Reuniuni. Sunt de firma speranță, că nu-mi veți refuza ospitalitatea nici astăzi, când vin să enerez unele faze din viața acestei Reuniuni*).

Dumineca la 16/28 Octombrie și-a ținut Reuniunea femeilor române din loc adunarea sa generală de toamnă.

Această adunare a fost cea mai momentuoasă, dintre căte s-au ținut dela înființarea acestei reuniuni, căci în această adunare s'a decretat înființarea scoalei de fetițe, pentru care erau deja făcute din partea comitetului toate pregătirile, ca să se deschidă la 1 Noemvre st. n.

Adunarea a fost foarte bine cercetată.

A sosit și o telegramă de felicitare dela D-na Iudita Todescu din Bucium-Cerb, prin care totodată se insinuă de membră pe viață.

Neobositul zel al comitetului a făcut posibil ca abia după o activitate de 2 1/2 ani reuniunea să voteze un buget de percepții sigure preste 1600 fl. și să-si realizeze în parte mărețul scop.

Când dicem „sigure“, presupunem că membrii esteori, cari au contribuit până aci cu obul lor la înaintarea scopului salutar al Reuniunei vor fi constanti și punctuali și în viitor.

Dl căpitan Stejar, care în etatea sa înaintată, dispune de un foc sacru pentru întreprinderile naționale, care ar face onoare generațiunilor mai tinere, entuziasmat de acest rezultat îmbucurătoriu, după enunciarea conclusului, a improvizat un discurs călduros, accentuând momentul acesta de epochal pentru români, urând succese strălucite acestei reuniuni atât de folositoare națiunii, și încheind cu să trăiască inițatoarea, Dna președintă a comitetului, să trăiască membrii comitetului, să trăiască femeile române!

Aderăm și noi la aceste urări binemeritate.

Astăzi în 20 Octombrie st. v. s'a deschis sărbătoresc scoala de fetițe, înființată de această Reuniune.

Reuniunea a avut fericita idee de a deschide scoala cât mai serbătoresc. Numeros public român a respuns invitației, ce i-a făcut Reuniunea. Aproape toate doamnelor din Sibiu se aflau la 11 oare în localitățile destinate pentru scoala. Esențiala Sa P. Archiepiscop și metropolit Miron Romanul sosi punct la 11 oare. După aceasta s'a început sănătarea apei cei mici, săvârșită prin P. paroch local, și asesor consistorial Zacharie Boiu.

După sănătarea apei și stropire doamna Mateiu a rostit următorul discurs:

„Esențiala Voastră! Onorați ascultători! Stimă corp profesoral! Iubiți copii! Am început cu Dumnețeu! Scopul, pe care reuniunea femeilor române din Sibiu și-l au pus, au reușit.

*) Din contră sunteți și veți fi bineprimiți totdeauna. Red.

— În adevăr? Da, eu m'am indoit, eu am fost sigur, că este vorba de dta; Dară eu am dat lui Stenson parola mea de onoare, când am primit pașchetul acesta, să nu-l desfac înaintea moartei baronului sau a dênsului.

— Dară eu, domnule Goefle, eu n'am promis nimic. Întâmplarea a adus hârtiile în mâinile mele eu le am scăpat de peire: ele sunt a le mele.

— In adevăr? esclamă dl Goefle surjind. Ei bine, socotindu-mă bine, eu nu sfărșisem jurămîntul, când au intrat ei... Nu, nu, eu totuși am jurat eri cu ocazia unei unui alt pachet predat; insă, încă pentru acesta, eu n'am isprăvit jurămîntul, îmi aduc aminte. Altcum aș fi obținut toată încredere la lui Stenson. Eu îi scrisesem întrebările, ca să nu fiu nevoit a striga așa cu bietul surd. I am vorbit de Dta, de îndoilele mele, și simțeam că noi suntem spionați. Trebuie, că ai găsit fragmente, o scrisoare de mine cu creion pe foi sburătoare.

— Da, așa mi s'a părut. Cetesce apoi episoadele.

— Sunt episoade? Adă-le... Dară nu, mai bine să le ascundem. Noi suntem impresurați, pădiți, Cristian. Eu suntem sigur, că în momentul acesta se viață și se spoliază cabinetul lui Stenson. Pe Ulfilă l'a dus, Cine scie doară ne va ataca și pe noi?

— ne atace? Ei bine, în adevăr, este cu puțință! Puh, tocmai începuse gâlcăeava cu mine fără

„O idee umană ne-a condus până aci, și un act divin ni s-a părut la loc, acum, când cerul încoronează cu realisare succesul nostru mult dorit.

„Mie mi s-a dat frumoasa misiune a vorbi în numele comitetului în diua aceasta binecuvântată, și a preda frecuentei nouă noastră scoală.

„Dumnețeu singur scie, ce se petrece aici în mine și cuvintele mele, cuvintele unei femei, nu pot da destulă expresiune simțemintelor mele. Dar sunteți români cu toții și ușor veți prinde ce simțiri înăbușesc acum inima mea: o inimă de mamă, o inimă de femei, o inimă românească!

„Nu prea suntem făcute noi românele pentru vorbe multe, dar facem în fapte aceea, la ce inimă ne îndeamnă: aceasta sinceră inimă, după a cărei șoapte suntem totdeauna fizice bune a națiunii noastre.

„Și avem mult simț de dreptate noi românele, și am văzut lipsa mare de o scoală bună și de o creștere națională a fetelor noastre, și nu am pregetat de a n-o dice — fară de sfială — deși suntem desavuati de cără scriitorii nostrii, pentru că facem astă prea de multe cri! de rușine disa poetului, după care ar fi să fie „dulce și frumoasă limba ce o vorbim”....

„Său aflat între noi o femeie, a cărei nume va fi onorific nepoților și străniepotoților nostrii: dna Maria Cosma. D-ei ne-au pus în prospect mai întâia oară modul, în care să putem ameliora regretabila aceasta stare: o scoală de fetițe, în care fioțoarele mame române să învețe mai întâi și mai întâi de toate limba maternă: un ce foarte just și foarte necesar.

„Dna Cosma ne-a oblit calea ce aveam să o mergem și noi nu am stat în loc, am vorbit și am scris, am dansat și am umblat, până ce eată-ne sosite aici la stațiunea cea dintâi, de unde putem gândi multămitem la pașii, ce i-am făcut.

„Am trecut, cu preotul în frunte, peste pragul odăilor acestora, cu buna speranță în Dumnețeu și în sprințul conaționalilor nostrii. Sosite odată aici, nu ne mai uităm nici în dreapta, nici în stânga nici la nemți, nici la francezi și lăsăm cu incredere și cu buna speranță educațiunea copiilor nostrii în mâna unui corp profesoral românesc.

„El și noi trăim într'un secol binecuvântat pentru soartea femeiescă, și el va cunoaște foarte bine modul, în care să satisfacă totdeodata și dorințele noastre naționale și recerințelor timpului nostru, timp, care au deschis cu mâna liberătoare colivile activității femeiescă, cari tot colivii româneau, deși erau adeseori de aur.

„Româna adevărată își va ține de sfântă datorie crescerea națională a fetițelor ei; ca ele să devină mame și soții bune, ceea ce numai după crescere potrivită pot fi în mod nobil și recerut.

„Femeia generațiunei noastre să devie femeie în sensul curat al cuvântului: o ființă omenească în clasa omenească, o desfătare poate, dar nu o jucărie, o ființă modestă dar gânditoare, o femeie susținătoare, dar nici decât o sclavă.

„Aceasta o scim noi toți, cari ni-am dat vre-o dată puțină osteneală a reflectă serios la soartea secșului femeiesc și, aceasta o scîpă d-voastră, domnilor profesori ai tinerei noastre scoale.

„Să acum, domnișoară învățătoare, copii și profesori românești cu Dumnețeu. Ce este bun și sublim în inimă și în lume cu voi aci să fie! Ajuto-

riul însemnat al „Asociației transilvane“ și sprijinul publicului nostru ni au prefăcut în realitate încântătoarea idee, la care lucrăm de 3 ani încoace. Ajunse aici, reuniunea noastră mulțămesce cu adâncă mișcare DVoastre tuturor, cari ați binevoit a distinge cu preț. DVoastre prezență mică festivitate a inaugurării scoalei noastre, și apoi tuturor celor, cari ni-au ajutat, și Vă predă DVoastre, dator învățători, cu mii și mii de binecuvântări scoala aceasta.

„Așultați, drage copilițe, de profesoara și de profesorii vostrii. Ei sunt aici în locul părinților vostrui și toate, ce Vă învață sunt bune și mult folosite. Petrețeți cu placere în zidurile aceste, pe care rugăciunile preotului și așteptările noastre le au sfînțit. Si când le veți părăsi vreodată ca fete mari, atunci să Vă întoarceți încădăta de pe pragul ușei, și să binecuvântați ceasul, în care ați intrat.“

Impresiunea făcută prin clasicul discurs ocasional al doamnei Mateiu mai bine se va caracteriza prin aceea, dacă vom spune, că cei mai mulți din cei prezenti lăcrămu de bucurie la cele văzute și audite. După discursul doamnei Mateiu Escoala Sa P. Archebiscop și metropolit Miron Romanul a binecuvântat întreprinderea femeilor române, implorând darul lui Dumnețeu asupra institutului.

Gratulăm comitetului Reuniunii pentru fericita idee de a începe cu Dumnețeu activitatea scoalei de fetițe. Ne alăturăm și noi la felicitările aduse din toate părțile doamnei Mateiu pentru frumosul discurs improvisat abia cu câteva ore înaintea serbării de inaugurare.

A fost mareț acest act al inaugurării scoalei române de fetițe, mareț și totodată instructiv pentru noi.

Ca puteri didactice Reuniunea femeilor a angajat pre domnișoara Eleonora Tănărescu dela institutul „Elena Doamna“, pre profesorii seminariai Dr. D. P. Barcianu, Dr. Ioan Crișan și pre Mateiu Voileanu, practicant în cancelaria consistoriului archiepiscopal.

Credem, că institutul acesta de fetițe se recomandă de sine și prin sine din destul. Tot așa și corpul profesoral dela acest institut.

Apelăm la români de simț și inimă, plini de speranță, că institutul de fetițe de aici va adăpa cu șine pe toate fizicele de român.

Unul pentru toți.

Instructiune în Italia.

Cetim în „l'Indépendance belge“ din 20 Octombrie:

Totalul populației scolare din Italia se ridică la 3,111,006. Aceasta cifră cuprinde, se înțelege toate ramurile instrucțiunii din întregul regat. Populația regatului fiind de 28,459,628 locuitori, rezultă, că a noua parte aproape din populație frecuentează în fiecare an scoalele publice.

Categoriile instituțiunilor scolare sunt în număr de două-deci și nouă și elevii se împart între dănsenele în modul următor: asiluri de copii, 183 809; scoala elementară din publice 1,928,706; idem private, 155,697; scoala elementară de seara publice și private 455,687; scoala duminecale 212,439; pensionate de domnișoare 52,925; scoala normale și magistrale 8,614; gimnaziile guvernamentale 48,876, alte gimnaziile 28. 548; licee guvernamentale 5,589;

de voie bună. Apoi voi am să-l urmez. Eu îmi dică, că în prezență mea ei n-ar îndrăzni să intrepte ceva în contra lui, că însotindu-l, chiar până la baron, eu așa fi întărit, dacă ar fi fost de lipsă, toți oaspeții în contra lui. Eu am mers însuși înainte; dar de grabă m'am întors, favorizat de ceată, pentru că nu m'am putut lăsa pe dta singur... Eu mi-am gândit că dacă baronul voiesc să scoată din Stenson vre-o destăinuire, el va începe cu linguri și noi o să avem timp să venim în ajutor. Dar așa... aș să mergem, Cristiane; însă ne trebuie înainte de toate soluțiunea enigmei... ei bine săi dta la padă, pădesc ușa, ei n'or cutesa a o sparge la dracu! Eu sunt aici acasă; Dta ai fost în drept, Nimenea n'are dreptul să duce înaintea stăpânlui, ca pe bietul Stenson. Sub ce pretești ar putea ei face una ca aceasta?

Fii dar linisit, dle Goefle. Ușa aceasta este solidă, cea din odaia de durmit asemenea. Despre cea secretă, sub trepte stau eu bine; o pădesc. Cetățe, cetățe iute. A merge la castel, totdeauna avem pretești; marionetele nu s'au abădis.

— Da, da, de bună seamă, trebuie să scim în ce situație suntem! exclamă dl Goefle, ecscătat de spiritul de investigație, ce este arta principala în meseria advocatului. Eu o să adun și să descifrez fragmentele aceste de ierogliffe mai curând decât dta, Cristiane; aceasta e meseria mea. Cinci minute răbdare, nu și cer mai mult. Încăt

alte licee 5144; scoala tehnice 15,268; institute tehnice 6,878; institute de marină comerciale 816; universități regale și libere 11,386; cursuri universitare anuale la licee 36; institute superioare 1,235; scoala superioare speciale 730; academii de frumoase arte 3,226; conservatoare 802; institute militare 2,476; scoala de marină 129; scoala de mecanici 157; scoala practice și speciale de agricultură 1,657; scoala de mină 58; arte și mestesuguri 9,166.

Mai cu seamă în instrucțiunea elementară se constată un progres cu atât mai îmbucurător, cu căt Italia are mai cu seamă nevoie de instrucțiune poporala. În 1861—1882, numărul total al scolilor se ridică la 28,490; scolile sale erau frecuente de 885,152 elevi de amândouă sexe; anul trecut, numărul scolilor era de 42,510 și populația scolară elementară era de 1,928,706. Numărul învățătorilor, care în 1861 nu era decât de 21,050, se ridică în 1881 la 42,510.

Studiile universitare de asemenea au progresat. Sunt anume în Italia 21 de universități. În 1880—81 numărul total al inscrișilor la cursurile universitare era de 11,386, din cari 11,117 la universitățile regale și 269 la universitățile libere. Populația universitară se împărtea astfel: 4,454 la jurisprudință, 1,476 la științe, 352 la litere și filosofie și 5,185 la medicină. Institutele superioare de perfecționare fac asemenea mari servicii și la sfârșitul anului, elevii care urmau cursurile lor erau în număr de 1,235, din cari 898 pentru facultatea de științe și 250 pentru medicină.

Clerul face o mare concurență instituțiunilor guvernamentale, dar la esamene instrucțiunea oficială este în totdeauna triumfatoare.

Progresul instrucțiunii desvoală se înțelege în public gustul cetățenilor și dă astfel bibliotecelor publice o utilitate crescătoare. În timpul anului 1881, cele 31 biblioteci ale regatului au avut 765,327 cititori, din cari 603,276 de căi și 161,051 de noapte.

Varietăți.

* (Dl V. Alecsandri) ținu Vineri 14/26 Octombrie o conferință literară în sala ateneului din București. Ca această ocazie ilustrul nostru poet cetățean „Fântâna Brandușa“, noua sa comedie în versuri și în 3 acte. Conferința s'a dat în folosul poetului Eminescu, lovit nu de mult — precum anunțaseră și noi de boala cea mai cumplită, de alienație mentală. Venitul se urca la 1500 de franci.

* (La universitatea din București) s'a inceput concursurile pentru catedra de drept penal și cea de drept internațional dela facultatea din Iași — Sâmbătă în 15 Octombrie. Candidații pentru cea dintâi sunt dnii Tasu, Simionescu și Tămăcean, ear pentru cea de a doua dnii Eustatiu, G. Tocilescu și Misir.

* (Un român în Academia orientală din Viena.) După sigure informații aflăm, că dl Junia Silviu Pușcariu, fiul cel mai tinér al lui Ioan cav. de Pușcariu, jude la tribunalul suprem din Pestă, după ce a susținut cu succes eminent esamenul de primire — al 2-lea între 36 concurenți, dintre cari numai 3 au reesit — este primit ca elev în Academia orientală din Viena. La reesirea cea bună mult l-a ajutat cunoștința perfectă

pentru dta, domnule Nils, tacere; vorbesc încet cu marionetele.

Si dl Goefle începă cu o iuțală remarcabilă a alcătuiri bucățile, a rândui epistolele după ordinea datului cetind și completând înțelesul cu ochi adeverat ca de vultur, esplorând fiecare creață, fiecare indoitoră a acestui dosar misterios, aci întrebând pe Cristian, aci întrebându-se pe sine însuși, ca să-și amintească cutare fapte.

— „... Tinérul bărbat este foarte fericit în casa lui Goffredi. ... este foarte iubit. ... Sper, că e vorba de Dta. Totuși, în unele locuri, se dice: „Nepotul meu,“ și tot de Dta este vorba. „Nepotul meu a plecat la țeară, la locul dela Perugia, cu Goffred este. Băiatul e astăzi de cincisprezece ani. ... El e mare și tare. ... El samână cu tatăl său. ... O! da, de bună samă Cristian, Dta fi sameni!

— Tatălui meu? Cine este tatăl meu? exclamă Cristian. Dta sci?

— Stai, dle Goefle, emoționat dându-i un medalion, ce-l scoase din buzunar, privesc! Iată ce tocmai mi-a încrezut Stenson. Acesta este un portret ce samână, autentic... Să nu pui mâna pe el!

— Dumnețeule! dle Cristian spăiat, privind o minătură foarte frumoasă; eu nu înțeleg! Dar nu este acesta bărbat tinere imbrăcat aşa bogat baronul Olaus în tinerețele sale?

(Va urma.)

principala. El a ridicat mâna în contra mea, și avea aur în buzunar. Eu am fost silit să scoate pe mojicul acela pe ușă afară.

— Rău ai făcut. Ar fi trebuit să-l legi și să-l incui aici. El să fi însotit acum cu ucigașii baronului. Aid, Cristian, înainte de toate un ascundis pentru hărțile aceste.

— A! un ascundis nu este de nimic.

— Totuși!

— Caută domnule Goefle; eu, îmi pregătesc ameale, aceasta e mai sigur. Unde sunt ucigașii aceia?

— Dar, sciu eu? Eu am văzut pe Iohan ieșind împreună cu soții săi și cu Stenson, și apoi am închis poarta curții; dară ei pot veni peste lac, care e inghețat ca peatră; poate că au și venit. N'auți nimic?

— Nu. Pentru ce să vie ei la noi? Să rățoiești, dle Goefle, să rățoiești situația, înainte de ce ne alarmează.

— Dta nu poți rățoia, Cristiane, Dta nu scii nimic!... Eu, eu sciu... sau cred că baronul vrea absolut să afle cine ești Dta, și când va fi aflat... cine poate spune ce-i va plesni prin cap? E eu putință, că ne țin prinși până la alt ordin. Toamna au arestat pe Stenson, da, arestat și cuvenitul. La început a fost o invitație frumoasă, prin gura mișelului de Iohan, și apoi, când moșneagul spăiat ezita, când voi am eu să-l opresc au venit alii lachei și l-ar fi dus cu forță dacă n'ar fi mers

